

Tehnilise Järelevalve Amet saatis KMH aruande asutustele kooskõlastamiseks 17.05.2018 kirjaga nr 16-6/18-0263-014. Oma kooskõlastused esitasid järgmised asutused: Maanteeamet, Muinsuskaitseamet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Kultuuriministeerium, RMK, Terviseamet, AS Eesti Raudtee, Rõuge Vallavalitus, Võru Vallavalitus, Antsla Vallavalitsus, Võru Linnavalitsus. Ülevaade laekunud kooskõlastuse kirjadest ja esitatud täiendavatest märkustest on esitatud alljärgnevas tabelis.

Tabel 1. KMH aruande kooskõlastuskirjad

Asutus/isik, kirja kuupäev ja number	Ettepanekud	Kommentaar ettepanekuga arvestamise kohta
Maanteeamet 23.05.2018 nr 15-5/18/13881-3	Kooskõlastab KMH aruande märkusteta.	-
Keskkonnaministeerium 27.07.2018 nr 7-12/18/255-4	Keskkonnaministeerium kooskõlastab KMH aruande ning toob välja järgnevad tähelepanekud, millega palub KMH aruande nõuetele vastavuse kontrollimisel ning kavandatava tegevuse elluviimisel arvestada: 1. Aruande punktis 5.7. on põhjavee osas soovitatud jätkata senist veeseiret, et võimaliku reostuse korral oleks võimalik kiiresti tegutseda ja reostus likvideerida. Märkime, et on vajalik jätkata põhjaveeseiret kolmest uuringupuuraugust, olemasolev 1995. a konserveeritud suurkaev tuleks kanda keskkonnaregistrisse; 2. Aruandes on läbivalt müra iseloomustava ühikuna kasutanud dB, kuid juurde tuleks lisada ka korrektsoon A või C (dBA või dBC);	1. Ettepanekuga arvestati ning muudeti aruande peatüki 5.7 sõnastust "Põhjavee osas <u>on vajalik jätkata</u> senist veeseiret kolmes asukohas, et võimaliku reostuse korral oleks võimalik kiiresti tegutseda ja reostus likvideerida.". Kaitseministeerium koostöös Keskkonnaministeeriumiga tegeleb olemasolev 1995. a konserveeritud suurkaevu keskkonnaregistrisse kandmisega projekti edasistes etappides, kuna antud teema ei ole KMH ülesanne. 2. Ettepanekuga arvestati ja aruande tabelisse 10. lisati täpsustus, milliste saateainete kohta on saastekogused esitatud. 3. Ettepanekuga ei arvestata, kuna helirõhu taseme ühikuks on detsibell. Mõõteühikute SI-süsteem keelab ühikute lisatähise lisamise. Sageli kasutatakse ka ühikuid dB(A) või dBA, mida ei tohiks siiski teha. Sageduskorrektsiooni eesmärk on imiteerida kuulmise tundlikkust erineva kõrgusega helide puhul. Erinevad sageduskorrektsioonide filtrid on A, B ja C. Toome näite A-korrektsooni kohta, mis kehtib ka teiste korrektsoonide puhul. Keskkonnamüra puhul kasutatakse näiteks põhiliselt A-korrektsooni, mis on sobilik korrektsoon kõrva kuulmistundlikkusele erinevate sageduste suhtes suhteliselt vaiksete, umbes 35-45 dB helide puhul. Jätkates näitega, siis A-helitaseme ühikuks on detsibell (dB). Aruandes tekstis on lisatud, kas räägitakse A või C korrektsoonist. Suurekaliibriliste relvade osas hinnati täiendavalt üksiku mürasündmuse maksimaalset C-korrigeeritud heli ekspositsioonitaset LCE. 4. Ettepanekuga arvestati ning täpsustati KMH aruannet.

Asutus/isik, kuupäev ja number	kirja	Ettepanekud	Kommentaar ettepanekuga arvestamise kohta
		3. Aruande punktis 4.2 toodud tabelis ei ole märgitud, milliste saasteainete kohta on saastekogused esitatud; 4. Kohalike omavalitsuste nimed on vaja ajakohastada vastavalt haldusreformi käigus toimunud muudatustele; 5. Maapõueseaduse § 15 kohaselt eeldab Kerreti turbamaardla alale ehitamine ja seotud katastriüksuste sihtotstarbe muutmine Maa-ameti luba ning planeeringute kehtestamine Maa-ameti kooskõlastust.	5. Ettepanekuga arvestatakse ja ehitusprojekt esitatakse Maa-ametile kooskõlastamiseks.
Keskkonnainspeksioon 14.06.2018 nr 8-3/18/216-3		Kooskõlastab KMH aruande märkusteta.	-
RMK 05.06.2018 nr 3-1.1/1868		Kooskõlastab KMH aruande tingimusel, et KMH aruanne arvestab metsade majandamise peatükis Vabariigi Valitsuse määruse „Keretü looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõus lubatu tegevustega piiranguvööndis.	KMH aruande peatükki 5.10 „Mõju metsamajandusele” täiendati vastavalt esitatud ettepanekule ja KMH aruanne arvestab metsade majandamise peatükis Vabariigi Valitsuse määruse „Keretü looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõus lubatu tegevustega piiranguvööndis.
Terviseamet 14.06.2018 nr 9.3-1/3871		Kooskõlastab KMH aruande märkusteta.	-

Asutus/isik, kirja kuupäev ja number	Ettepanekud	Kommentaar ettepanekuga arvestamise kohta
Võru Linnavalitsus 03.07.2018 nr 18-1082-VLV/2	Kooskõlastab KMH aruande märkusteta.	-
Antsla Vallavalitsus 04.07.2018 nr 7-1/559-1	Kooskõlastab KMH aruande märkusteta.	-
Võru Vallavalitsus 12.06.2018.a. nr 7-1/1697-1	Võru Vallavalitsus oma 12.06.2018.a istungil on protokolliliselt (protokoll nr 16) otsustanud eelpool nimetatud aruande jätta kooskõlastamata. Võru Vallavalitsus on seisukohal, et KMH aruandes on korduvaid vastuolulisi kinnitusi. Võru Vallavalitus juhib tähelepanu ebatäpsustele, mis puudutavad 2017. aastal toimunud haldusreformijärgseid muudatusi.	KMH aruandes ajakohastati haldusüksuste nimetusi, lisati selgitus degaseerimise ala kohta aruande peatükki 2.3.2.11 ja täpsustati sõnastust peatükis 2.4.1.3, muus osas KMH aruande muutmiseks vajadus puudub. Võru Vallavalitusel oli võimalik korduvalt esitada ettepanekud ja täiendavaid küsimusi KMH programmi ja aruande kohta, kuid Võru Vallavalitus ei ole siiani esitanud ühtegi seisukohta, ettepanekut ega märkust. Tehnilise Järelevalve Amet küsis Sõmerpalu Vallavalitsuselt (haldusreformi järgselt Võru Vallavalitus) 01.08.2016 kirjaga nr 16-6/16-0682-014 seisukohta KMH programmi osas, arvamust KMH programmi avalikustamisel (01.11.2016 kuni 22.11.2016) ja avalikul arutelul Nursi külakeskuses 29.11.2016, kuid Sõmerpalu Vallavalitsus seisukohta ega täiendavaid küsimisi/ettepanekuid ei esitanud. KMH aruande eelnõu koostamisel küsis Tehnilise Järelevalve Amet Sõmerpalu Vallavalitsuse seisukohta 29.06.2017 kirjaga nr 12-4/17/2679, arvamust KMH aruande avalikul väljapanekul (12.01.2018 kuni 13.02.2018) ja KMH aruande avalikul arutelulul Rõuge Rahvamajas 20.02.2018, kuid Võru Vallavalitsus seisukohta ega täiendavaid küsimisi/ettepanekuid ei esitanud. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 22 lg 4 p 1 ja 2 kohaselt asjaomane asutus ei kooskõlasta KMH aruannet juhul, kui esineb otsene vastuolu õigusaktiga või aruandes on puudulik informatsioon, mis mõjutab aruande lõppjäreltusi ja sellest tulenevalt võib kavandatava tegevuse elluviimisel eeldatavalt kaasneda oluline ebasoodne keskkonnamõju. Võru Vallavalituse kohaselt on KMH aruandes korduvaid vastuolulisi kinnitusi ja ebatäpsusi, kuid KMH aruanne ei ole vastuolus õigusaktidega ega sisalda puudulikku informatsiooni, mis muudaks KMH aruande lõppjäreltusi.

Asutus/isik, kirja kuupäev ja number	Ettepanekud	Kommentaar ettepanekuga arvestamise kohta
		KMH ekspert ei nõustu väitega, et aruandes on korduvaid vastuolulisi kinnitusi. Militaarmüra regulatsiooni kohaselt rakendatakse kahte normtaseme – taotlustase ja kriitiline tase. Kriitilist tase L_d on päeval 65 dB. Arendusprogrammi järgsel olukorral jäävad kõige aktiivsemal harjutuspäeval Mustassaare ja Tsirgupalu külade lähimad eluhooned müratsooni 60-64 dB. Seega kriitilist taset ei ületata. Müra kaardistamisel arvestatakse keskkonnamüra arvutusmudeli ISO 9612-2 ilmastikutingimusi, mis vastab müra levimist kergelt soodustavatele ilmastikuoludele. Sellisteks ilmastikuoludeks on mõõdukas pärituul kuni 5 m/s, mis puhub müraallikast 360 kraadi. Müra uuringu (vt KMH aruande Lisa 2) seletuskirja ptk 5.3 on ilmastikutingimuste mõju osas antud selgitus, kuidas erinevad ilmastikutingimused võivad mõjutada müratasemeid. Seega täiendavad selgitused ilmastikutingimuste mõju osas, mis võivad mõjutada müratasemeid on KMH aruandes olemas ning müra modellerimine on tehtud vastavalt kehtivatele nõuetele. Mürakaardistamisel arvestatakse keskmisi ilmastikutingimusi. Helitaseme arvutustulemused on mõõdetud tasemetest üldiselt suuremad.
Kultuuriministeerium 4.07.2018 e-kiri	Kultuuriministeerium tegi 18.06.2018 e-kirjaga ettepaneku täiendada KMH aruannet kultuuripärandi mõju peatükiga. KMH aruande koostaja täiendas KMH aruannet ning Kultuuriministeeriumil ei ole täiendavaid märkuseid.	Ettepanekuga arvestati ja KMH aruannet täiendati kultuuripärandi mõju peatükiga 5.9.
Muinsuskaitseamet 16.11.2016 nr 1.1-7/2141-1	Muinsuskaitseameti on teadlikult koostöölastamisel edastanud 2016. aasta KMH programmi koostöölatamise kirja, kuna Muinsuskaitseameti seisukoht pole Nursipalu harjutusvälja KMH suhtes muutunud. Muinsuskaitseameti ettepanek oli, et KMH aruandes tuleb käsitleda ka mõju kultuuripärandile.	Ettepanekuga arvestati ja KMH aruannet täiendati kultuuripärandi mõju peatükiga 5.9.

Asutus/isik, kirja kuupäev ja number	Ettepanekud	Kommentaar ettepanekuga arvestamise kohta
Rõuge Vallavalitsus 28.06.2018 nr 9-4/1336-1	Kooskõlastab KMH aruande tingimusel, kui tehakse järgnevad parandused või selgitatakse, miks nimetatud parandusi teha pole võimalik. 1. Parandada aruanne läbivalt haldusreformijärgselt korrektseks. Aruandes kasutatakse mitmes kohas Varstu valda. Palume muuta Rõuge vallaks. 2. Vastuskirjas Rõuge Vallavalitsusele (23.03.2018 nr 12-4/17/1264) kirjutate, et „Rõuge Vallavalitsuse väide, et mitmes kohas KMH aruandes on 300 asemel märgitud hoopis 200 ei ole tõene ja väitel puuduvad konkreetset viited KMH aruande peatükkidele.“ Palun kommentaari tabelis 12 (lk 66) kasutatud minimaalsele kasutuskooormusele. Lisaks on 5.8.1.1 peatükis läbivalt müramodelleerimise aluseks 200 päeva, mitte 300 päeva.	1. Ettepanekuga arvestati ning täpsustati KMH aruannet. 2. KMH aruande peatüki 2.3.8 kohaselt on Nursipalu harjutusvälja täielikul väljaehitamisel laskeharjutusteks kasutatav päevade prognoositav arv aastas maksimaalselt 300, mis koosneb erinevatest harjutustest. KMH aruande tabel 12 (lk 66) kajastab maksimaalseid, keskmisi ja minimaalseid kasutuskooormusi arvestades erinevaid müraolukordi. 200 päeval aastast toimuvad laskeharjutused, mille korral harjutuste müra tase on minimaalne. Minimaalseks müraks loetakse kasutuskooormus, kui toimuvad teatud müratekitvad harjutused. Täpsemalt on KMH aruande Lisas 2 tabelis 5 väljatoodud, millised lasud ja lõhkamised kehtivad ühe harjutuspäeva kohta ning mis kujutab endast maksimaalne, keskmine ja minimaalne müraolukord. KMH aruande 5.8.1.1 peatükis on viidatud, et müramodelleerimise aluseks on 200 päeva, mitte 300 päeva, sest harjutusvälja kasutuskooormus on prognoositavalt maksimaalset 300 päeva aastas, kuid minimaalne müraolukord harjutusväljal on ca 200 päeval aastas.
AS Eesti Raudtee 27.06.2018 nr 4-1.8.1/1645-5	Kooskõlastab KMH aruande märkusteta.	-